

Diskusia – Sloboda prejavu a propaganda

Téma bola veľmi vhodná na diskusiu. Jednu hodinu som venovala príprave na diskusiu, aby som študentov trochu pripravila na to, že čo ich čaká.

1. Diskusiu som začala hneď otázkou – **Čo to znamená sloboda prejavu? Počuli ste už niekedy o tom, že ľudia môžu slobodne prejsť svoj názor?**

Žiaci odpovedali:

- *Na dejepise sme to už mali, na občianskej....na slovenčine....*

2. **Čo vo vás vyvoláva slovné spojenie „sloboda prejavu“**

- *Slobodne vyjadriť svoj názor, postoj.*

3. **Názor môže byť akýkoľvek?**

- *Nie, nemali by sme ublížiť nikomu, mal by byť vhodný.....*

4. **Teda, keď nemám vhodný názor, tak to nepoviem? Podľa čoho viem, či názor je vhodný?**

- *Podľa mňa by sa nemali vyjadrovať extrémistické názory síce máme slobodu prejavu, ale nemali by sa tieto názory šíriť*

- *Môžeš to vyjadriť, ale každý človek si musí osobne rozmyslieť, aký názor bude zastávať a mal by vedieť rozlíšiť, či je vhodný.*

- *Teda, môžem vyjadrovať nacizmus?*

- *V zákone máš, že názorom by si nemal ublížiť.*

-

Tu pokračovala prezentácia o slobode slova – slide č.1

Sloboda slova:

- **Sloboda slova** alebo aj **sloboda prejavu** je právo slobodne prejsť vlastný názor, rovnako ako aj počúvať/sledovať názory ostatných.
- Je jedna z občianskych slobôd; zakladá sa na slobode myslenia. V dnešnej dobe slobodu slova chápeme širšie ako pôvodný termín, preto sa niekedy používa termín *sloboda vyjadrovania sa*.

5. Spomenula si, že v zákone máš viete, kde je to zapísané, príp. ako sa to volá?

Európsky dohovor o ľudských právach a sloboda prejavu

- Článok 10 - Sloboda prejavu
- 1. Každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice. Tento článok nebráni štátom, aby vyžadovali udeľovanie povolení rozhlasovým, televíznym alebo filmovým spoločnostiam.

Európsky dohovor o ľudských právach a sloboda prejavu

- 2. Výkon týchto slobôd, pretože zahŕňa aj povinnosti aj zodpovednosť, môže podliehať takým formalitám, podmienkam, obmedzeniam alebo sankciám, ktoré ustanovuje zákon a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, územnej celistvosti, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky, ochrany povesti alebo práv iných, zabráneniu úniku dôverných informácií alebo zachovania autority a nestrannosti súdnej moci.

Ten názor človek nemusí brať ako pravdu, len mám názor, ktorý môžem aj meniť, keď ma niekto presvedčí argumentami...

6. Z histórie kedy sa ľudia mohli stretnúť s obmedzenou slobodou vlastného prejavu a propagandou? A akom období? Ako sa to prejavovalo?

- Komunizmus....
- Fašistické Nemecko...
- Amerika v 50 –tych rokoch
- ZSSR
- Boli sme ako Slovensko satelitom pre fašistické Nemecko...

7. Nakoľko je pre vás dôležitá sloboda vlastného prejavu?

- *Jedna z najdôležitejších slobôd*
- *Nie, najdôležitejšie je právo na život....*
- *Sloboda prejavu je pre mňa veľmi dôležitá, cítim sa slobodne, nemusím sa báť, že keď zastávam nejaký názor, bude ma niekto mučiť...*
- *Sloboda prejavu je veľmi dôležitá a vôbec si neviem predstaviť, že by to malo byť inak, že vôbec to bolo inak...*
- *Sloboda prejavu má byť kontrolovaná, pretože, ak ľudia majú príliš veľa slobody, začínajú rozmýšľať nad stupidnými vecami a prestanú riešiť dôležité problémy.*
- *Príliš veľa slobody začnú to zneužívať.*
- *Niektorí ľudia, ktorí sú stupidní sa dostane tam kde nemá a potom sú takí ľudia aj v politike, zastávajú vyššie funkcie a potom ťa môžu nejako obmedzovať.*
- *Vždy tu budú stupidní alebo blbí ľudia, ale ich je potrebné viesť a vzdelávať...*
- *Lenže, ak niekoho budeme viesť, tak ho uberáme na slobode.*
- *Ale on nie je slobodný, lebo hlúpy človek si myslí, že je najmúdrejší.*
- *Čo je vlastne definícia hlúpeho? Ak chcem niekoho viesť, tak už nemá slobodu?*
- *Celý život ťa niečo sprevádza, rodičia, učitelia, nadriadení.... ... Boh*
- *Je vždy nejaká autorita, ktorá ti dáva potrebnú motiváciu.*
- *Dospelých počúvame, lebo im dôverujeme, že sú vzdelaní, skúsenejší*
- *Moja sloboda končí tam, kde sa začína sloboda iného.*

8. Čo je sloboda? My kresťania sme slobodní. Cítite sa slobodní?

- *Som veľmi slobodná, viem že na správnu slobodu sú potrebné nejaké zákony.*

9. Mali ste niekedy svoju vlastnú skúsenosť s obmedzením slobody prejavu?

- *Doma nemôžem si povedať čo chcem....*
- *V škole.... povedala som učiteľke svoj názor a ona si myslí, že som drzá, neúctivá...*
- *Podľa mňa to súvisí s tým, ako človek povie svoj názor.*
- *Mali by sa názory vyjadrovať úctivo a slušne...*
- *No ale niektorí ľudia nie sú ochotní rešpektovať názor iného...*
- *Myslím, že v očiach druhého už sme potom zapísaní zle.*

10. Kde sa môžeme stretnúť s propagandou? V akých témach?

- *TV, soc. siete..., politika najčastejšie*
- *Aktuálna situácia – covid, očkovanie, vojna...*
- *Starí rodičia, ktorí si tým prešli – zastávajú svoje názory, akoby vyzdvihujú minulé doby, vidia cez nostalgické okuliare, myslia si že to bolo dobré, čo sa vtedy dialo.*
- *Ale nie každý.*
- *Ved' nie každý, ale sú takí.*
- *Ale ved' komunizmus nebol až taký zlý na Slovensku.*
- *Bol.*
- *No ale také 50-60-te roky.*

11. Ako možno reagovať, keď niekto slušne prejavuje svoj názor, s ktorým nesúhlasíme?

- *Napríklad nezapojím sa do diskusie.*
- *Odídem.*
- *Hádať sa nebudem.*

- *Poviem, čo si myslím, tiež slušne.*

12. Máte osobnú skúsenosť s obmedzením slobody prejavu?

- *V rámci vyjadrenia názoru?*

Áno.

- *Celý internet!!*
- *Na internete, som niečo napísal a hneď mi zakázali písať týždeň, zablokovali mi účet. Väčšinou ľavicoví, nemajú radi iné názory. Mne sa to stalo už veľakrát a už som si aj robil srandu. Písal som, a testoval, ako rýchlo ma zablokujú.....*
- *No ale keď si vyjadroval extrémistické názory, tak sa nečudujem.*
- *Nie, vyjadroval som normálne názory.*
- *Čo je podľa teba normálny názor?*
- *Tiež by ma to zaujímalo.*
- *No dobre, to som povedal, že v dnešnej dobe, najprv som dával dobré názory a potom extrémistické.*

No, ale to nebolo asi celkom dobré.

- *Najprv som dával normálne a potom asi trikrát ma zablokovali, napísal som len to, čo som už tu povedal, že ľudia, ak majú veľa práv, potom riešia hlúposti, hneď ma zablokovali.*

13. Spoznali ste na vlastnej koži, že vám chcel niekto niečo „podsunúť“?

- *Nie osobne, ale cez médiá.*
- *Cez YouTube videá.*
- *Minule, keď som išiel zo školy mi starý pán strčil do ruky lístok, v ktorom bolo napísané, že keď sa budem očkovať, tak prídem do pekla.*
- *Mal si povedať, že si už dvakrát bol zaočkovaný.*
- *Svedkovia Jehovovi – sme išli s otcom a nás pristavili – veľmi neuspeli, ved' poznáte môjho otca... (je gréckokatolícky kňaz)*

14. Akú propagandu tu možno vnímať? Skrytú, priamu?

- *I skrytú i priamu cez reklamy.*
- *Stačí, že si pozerám na nete topánky a zakaždým mi potom chodí reklama...*
- *Presne.*
- *Môžu to byť aj hoaxy, ktoré nás nútia veriť klamstvu.*
- *Je rozdiel to povedať niekomu alebo vnútiť.*
- *Diskusia musí byť slušná.*
- *Propagandu môžeme vnímať aj cez obrázky.*

15. Dobre, poďme teraz do školského prostredia. Kde a ako môžeme využívať slobodu prejavu?

- *V triede so spolužiakmi, s učiteľmi – no nepovieme im všetko.*
- *Pri obhajobe známky.*
- *Pri hodnotení spolužiakov.*
- *Na internete.*
- *Názor by nemal nikomu ublížiť.*
- *Ale môže niekoho pohoršiť.*
- *Musím vedieť komu a čo rozprávam.*

Doma sa viete prejaviť slobodne?

- *V rámci možnosti, musíme dodržiavať pravidlá.*
- *Doma by mala byť diskusia o pravidlách, aby sme s tým súhlasili.*
- *Ale keď rodičia stanovujú nám pravidlá, tak vedia prečo.*

16. Znamená sloboda prejavu len možnosť vyjadriť sa/prezentovať sa vo všetkom slobodne? Alebo je nutné znášať aj dôsledky?

- *Áno, dôsledky by sa mali znášať, ak sa niekomu ubližuje.*
- *Keď sa porušujú základné práva a slobody.*

17. Akými rôznymi spôsobmi možno prejaviť svoj názor?

- *Ústny prejav.*
- *Gestikulácia.*
- *Písomne – otvorený list, petícia, diskusný článok.*
- *Napišem na sociálnu sieť.*
- *Demonštrácia, štrajk.*
- *Petícia.*
- *Greenpeace – priväzovanie ku stromom, ničenie obrazov v galérii, polievanie kožušín farbou.*
- *Videla som video, kde v Rusku jednej dievčine vadilo, že chlapi keď v metre sedia zaberajú veľa miesta, tak im bielidlom oblievala nohavice.*
- *Tiež v reštaurácii – vegáni oblievali ľudí s mliekom vegánskym...*
- *Tu už narúšajú slobodu iného...*
- *Myslím si, že takéto prejavy by nemali byť tolerované, lebo to hraničí s porušovaním zákonov.*

Záver:

V dnešnej dobe si študenti nevedia predstaviť, že by nemohli povedať čo si myslia, že by nemohli slobodne vyjadriť svoj názor. Zhodli sa však, že aj oni keď idú zverejniť svoju fotku, tak si to trikrát rozmyslia, že kde a akú. Teda robia nejakú cenzúru. Pokiaľ sa to netýka ich osoby, už nie sú takí precízni.

Sú si vedomí, že názory môžu vyjadrovať a mali by ich vyjadrovať slušne a úctivo. Tiež si uvedomujú, že musia znášať aj dôsledky.